

Ngā tohu huarere

(mai i Te Kāea 19 o Pipiri 2007)

Nau mai anō. Kia anga atu te titiro ki ngā matapae huarere o tō rohe āpōpō.

Matua rā ki te raki, he marangai ka hora atu ki te tonga i te ata. Ahiahi rā anō, ka ngāwari te heke a te ua i te raki, engari whaitiri hoki e matapaetia ana. Tekau mā iwa te taumata pāmahana.

Ki te hauāuru, he hukapapa, he paki ūorangi i te tuatahi. Heoi, ka kāpuapua haere puta noa i te ahiahi, ā, he ua i te pō. Ka tau atu te hukarere ki Whakatū, ā, e rima rau mirimita te mātotoru.

Ki te rāwhiti, he paki ūorangi i te tuatahi. Hei te ahiahi ka kāpuapua haere, ā, ka hora te ua mai i te raki. He hau tauraki ka kaha pūhia i te nuinga o ngā wāhi. Ko te taumata pāmahana ka piki ki te tekau mā ono.

Heke iho ki te tonga, he kāpuapua i te rāwhiti o te rohe, ka hora haere te ua mai i te raki i te ahiahi. I wāhi kē, he paki ūorangi i te ata, engari ka maru i te ahiahi. Tekau noa iho te taumata pāmahana.

Taka iho ki Murihiku, he hukapapa i te tuatahi, ka kino rawa atu ki uta. Ā, i muri atu, ka whiti iho a Tama-nui-te-rā, engari ka tae rawa atu ki te ahiahi kātahi ka tāmaru haere. E iwa noa iho te taumata pāmahana.

Whakawhiti atu ki te moutere o Rēkohu, he rangi kāpuapua ka mahea haere i te ahiahi pō. He hau tonga mā uru ka huri whakateraki i te pō. Ko te taumata pāmahana i Waitangi ka piki ki te iwa noa iho.

Nō reira, e rau rangatira mā huri noa, koina ētahi o ngā hurihuringa i te ao Māori i tēnei rā. Nā mātou katoa o Te Kāea, pō mārie.

Ngā tohu huarere

(mai i Te Kāea 20 o Pipiri 2007)

Tau tū mai anō. Ki ngā matapae huarere i nāianei mō tō rohe āpōpō.

Ki te raki, he kōpatapata i ētahi wā, ā, ka piki te kaha pupuhi o ngā hau uru ki te ono tekau ki runga i te hāora i ngā wāhi mārakerake. Ka piki te taumata pāmahana ki te tekau mā waru.

Ki te hauāuru, ka māmā te heke o te marangai i te uru o Whakatū ka kino kē atu te heke o te kōpatapata i te tonga o te rohe i te ata. I wāhi kē atu ka paki. Tekau mā ono te taumata pāmahana.

He ua me te kōpatapata mō te nuinga o te Rāwhiti āpōpō, ēngari mō te Tai Rāwhiti ka mahea ake te tūāua i te ata. He hau uru ka pūhia, ā, ka piki ki tua o te kotahi rau ki runga i te hāora i ngā wāhi mārakerake.

He rangi makariri me te ua kei te haere mō te tonga, e toru rau mita te mātotoru o te hukapapa. Ahiahi rā anō ka puta a Tama-nui-te-rā i te tonga, ka mau tonu te kōpatapata i te uru.

Taka iho ki Murihiku he paki ūorangi, hāunga te kōpatapata ki tai i ētahi wā. Pō rā anō te ua ka heke, e waru noa iho te taumata pāmahana.

Mawhiti kau atu ki Rēkohu, ka ngāwari haere te heke o te ua, kia kōpatapata noa i te pupuhinga o ngā hau tau raki ka piki ki te tekau kiromita i te hāora i ētahi wā. E iwa te taumata pāmahana.

Ā, kāti, koia ngā kōpitopito kōrero a Te Kāea mō tēnei wā. Pō mārie.

Ngā tohu huarere

(mai i Te Kāea 24 o Pipiri 2007)

Piki mai kake mai ki ngā ākinga a Tāwhirimātea mō āpōpō.

Kia mātiro atu ki te raki. Mā ngā kapua pōuri hei mau mai i te ua marara, ā, he mātao nei hoki te hau tonga mā uru ka pupū ake ki ngā wāhi mārakerake. He hukarere te matapae ki Te Waipounamu, ki Taranaki hoki. Heoi mō te nuinga o te hauāuru, tō koutou waimarie inā he ua kōpata noa iho te kōrero.

Ka kōmaru kē te rangi ki te urunga mai o te rā, atu i te ua kōpata whakateuru. Kātahi te hau tonga hei mau mai i te ua, tae noa atu ki te raki. Tekau mā toru noa iho te pā mahana ki Tauranga me Turanga nui a Kiwa.

Anō te rangi paki ki te Tai Poutini, heoi ka mākū rawa ki wāhi kē. Ākene pea he hukapapa hoki. Kātahi ka whakatīkina te ua ki ngā taha moana o te rāwhiti hei te ahiahi, kia mahea ake anō ngā rangi ki tuawhenua.

Ka aroha hoki koutou o Murihiku, inā te rangi makariri rawa atu te matapae ki tō koutou rohe. He ua, he hukarere, he hau tonga hoki.

Tatū ki Rēkohu, ākene pea he ua makerewhatu, anō nei he mātao rawa te hau tonga māu, ka pupū ake ki reira. E whitu noa iho te taumata pā mahana.

E kainamu ana tātou ki te tōpito whakamutunga a Te Kāea. Heoi hei whakakapi i wā tātou kōrero, e whai ake nei ngā manu pōrete a tētahi hui whakaatu pūeru i tū ki te Tai Rāwhiti. Nā te rōpū o Ngā Ariki Kai Pūtahi, ngā kaihoaoho kākahū Māori i karapine ki Tūranga nui a Kiwa. Hei whakatairanga i ngā mahi autaia hei whakanui hoki i Te Paki o Matariki.

Ngā tohu huarere

(mai i Te Kāea 25 o Pipiri 2007)

Kia ora mai anō. Kia tirohia atu i nāianei te āhua o ngā tohu huarere i tō rohe āpōpō.

Ā, tua atu ki te raki ka whiti iho a Tama-nui-te-rā, ka pērā hoki i te Tai Tokerau ina māhea ake ai te kōpatapata i te ahiahi. Ka makariri te pupuhi o ngā hau tonga. Tekau mā rima te taumata pāmahana.

Hāunga te kōpatapata i te tonga o Maunga Taranaki, he paki ūorangi mō te te nuinga o ngā wāhi o te hauāuru. Kia tau hoki te hukarere kia rima rau mita te mātotoru. Ko te taumata pāmahana ka piki ki te tekau mā tahi.

Ki te rāwhiti, he kōpatapata i te tonga me te rāwhiti o te rohe. He paki ūorangi i wāhi kē, he makariri hoki te pupuhi o ngā hau tonga ka apū i te tonga. Tekau mā rua te taumata pāmahana.

He kōpatapata i te rāwhiti o te tonga, he hukarere i ētahi wāhi, kia whā rau mita te mātotoru. He anu mātaotao hoki o te hukapapa ki tuawhenua i te ata i te pō. E iwa noa iho te taumata pāmahana.

Taka atu, ki Murihiku he paki ūorangi i Te Whakataka Kārehu a Tamatea. I wāhi kē, he kōpatapata me te hukarere. Kia whā rau mita te mātotoru i te papa. Ko te taumata pāmahana ka piki ki te ono noa iho.

Ki te moutere o Rēkohu he kōpatapata i te nuinga o te wā, he ua whatu me te hau tūpuhi hoki. He anu mātao anō ngā hau tonga mā uru. E ono te taumata pāmahana.

Oti ake e rau rangatira mā, koia ngā nekenekehanga o te wā i te ao Māori. Nā mātou katoa o Te Kāea, tēnā rā koutou katoa.